

**Politseinik
Marite Oidjärv**
peab valeotsuse eest
4000 eurot trahvi maksuma. Lk 3

Aidi Vallik:
Kaagvere erikooli skandaali
põhjus on riiklikus kokkuhoiu-
poliitikas. Lk 2

Lääne Elu

Loe värskaid uudiseid www.le.ee

TEISIPÄEV, 19. SEPTEMBER 2017 | NR 108 (4053) | 1 EURO

**Neeme
Suur:**
tühje koole
pole mõtet
avatuna
hoida. Lk 4

● MÜNTE VAHETATAKSE TALLINNAS

Haapsalu kaotas viimase sularahaga arveldanud pangakontori

Lääne maakonnas ei saa enam üheski pangakontoris oma kontole raha kanda ega välja võtta, samuti ei saa valuutat ega metallraha vahetada.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Läänemaal on üldse kaks pangakontorit: Swedbanki ja SEB kontor. Mõlemad asuvad Haapsalus. Swedbank lõpetas Haapsalu kontoris sularahaga arveldamise 2014. aasta kevadel, tänavu augustis otsustas sularahaga arveldamisest loobuda ka Haapsalu SEB kontor.

Spaad valuutat ei vaheta
21. augustil kolis kontor oma senisest asupaigast Haapsalu tagalinnas Posti tänavasse, hoonesse, kus viimati tegutses ööklubi Lemon. Pärast kolimist enam sularahaga ei tegelda.

„Ega inimestel selle üle väga hea meel ole, aga kartsime hullemat,” ütles Haapsalu SEB kontori nõustaja Gerdi Voorel.

Suurem osa inimesi tunneb Vooreli sõnul puudust just valuuta- ja mündivahetusest. Raha sissemakseautomaat võtab vastu paberraha, münte sinna panna ei saa. Mida nõustaja klientidele soovib? Müntide puhul oleneb soovitus kogusest. „Kui münte on vähe, siis soovitame kauplustes vahetada. Kui palju, siis on lähemad sularahaga arveldavad kontoriid Pärnus ja Tallinnas,” ütles Voorel.

Haapsalu spaad ja suuremad poed kasutavad juba aastaid inkassatoreid, kes päeva jooksul kogunenud sularaha ära veavad. „Pankadega ei suhtle me juba ammu, vist isegi krooni ajast. Turvafirma viib ja toob raha. Nii on palju turvalisem,” ütles Haapsalu tarbijate ühistu juht Raimond Luvnev.

Laine spaa juht Irene Väli märkis, et inkassatoreid haka-

Haapsalu SEB kontori nõustaja Gerdi Vooreli sõnul on klientidel kahju, et nad enam pangas münte vahetada ei saa.

ARVO TARMULA

ti kasutama siis, kui Haapsalu Swedbank sularahaga arveldamise lõpetas. „On odavam, mugavam ja isegi kasulik, nii et meie äritegevust SEB panga otsus ei mõjuta,” nentis Väli.

Valuutavahetusega ei tegele Haapsalu spaad juba ammu. „Kunagi vahetasime Soome markasid, aga enam ei ole vajadust,” ütles Fra Mare spaa juht Maret Sukles. Irene Väli sõnul on suurem osa kliente eestlased ja soomla-

sed. „Need, kellel on muu raha, peavad ise leidma lahenduse,” ütles Väli.

Haapsalus on ka ettevõtteid, kes kasutavad sularaha panka panekuks sissemakseautomaate. Et tegu on väga suure turvariskiga, ei soovi ükski neist, et ettevõtte nimi või sissemakseag lehes kirjas oleks. Pisemad ettevõtted katuvad läbi saada, kuidas keegi.

„Mina saan hakkama, sest sularaha jääb järjest vähemaks.

Olen kuue aasta jooksul tähele pannud, et inimesed maksavad ikka rohkem ja rohkem kaardiga. Mündid on küll hädaks kaelas. Nendega peab kuidagi ise hakkama saama,” ütles Haapsalu Taksi publi perenaine Tiina Kalamees. Erasisikuna tunnistas Kalamees, et pankade otsus sularahast loobuda häirib teda. „Venemaa-reisiks pidime valuutat spetsiaalselt Tallinnasse vahetama minema. Kui nii võtta, mis

pank see on, kus ei saa sularahaga toimetada?! Minu teada ei ole sularaha mitteametlikuks maksevahendiks kuulutatud, aga tundub, et ta on kuidagi põlu all,” arutles Kalamees.

Kolmandik SEB kliendid
SEB kommunikatsioonijuht Julia Piilmann ütles, et sularahatehinguist Haapsalus loobuti, sest kliendid eelistavad järjest enam kaardimakseid. „Igapäe-

Pangakontorid ja -automaadid Läänemaal

Swedbank

- Haapsalu kontor (sularahavaba 2014. aasta maist)
- Neli automaati Haapsalus, sh kaks sissemakseautomaati
- Kaks automaati Uuemõisas
- Üks automaat Virtsus, Lihulas, Ristil ja Taeblas

SEB pank

- Haapsalu kontor (sularahavaba 2017. aasta augustist)
- Kuus automaati Haapsalus, sh üks sissemakseautomaat
- Üks automaat Lihulas

Nordea/Danske

- Sularahautomaat Haapsalus

vapanganduse tehingud on liikunud kontoritest elektroonilistesse kanalitesse,” märkis Piilmann.

Sularahaga arveldavad SEB kontoriid asuvad Tallinnas (kolm kontorit), Pärnus, Tartus ja Jõhvis. Ülejäänud 16 SEB kontorit on sularahavabad. Läänemaal saab sularaha peale Haapsalus asuvate automaatide ka Lihula automaadist. Küsimusele, kas SEB paigaldab maakonda ehk veel mõne automaadi, vastas Piilmann, et see sõltub vajadusest. „Haapsalu just paigutati üks masin. Kindlasti pole mõtet paigaldada automaati piirkonda, kus selle kasutus jääb madalale tasemele. On vähetöenaoline, et kuskil maal hakkab kasvama sularahavajadus,” ütles Piilmann.

Piilmanni sõnul on kolmandik Läänemaa elanikke SEB kliendid.

Hermani juhatajast sai söögikoha omanik

Hermani bistroo lapseootel omanik Liina Meerits müüs söögikoha senisele juhatajale Kaisa Ülejõe, et pühenduda pisiperele.

Omanikku vahetas ka Hermannuse maja, mille uued omanikud on OÜ Läänemaa Invest kaudu Sulev, Siim ja Ott Saareväli.

„Mina saan iga hetk oma teise lapse ja poleks kuidagi olnud mõeldav selle kõrvalt Hermanit pidada, sest seal tuleb ikka pidevalt kohal olla,” põhjendas Meerits.

Herman OÜ uueks omanikuks saanud Ülejõe on seni olnud toidukoha juhataja. „Juriidiliselt on Kaisa nüüd ainuomanik ja toimetab äranägemist mööda eda-

Restoranipidaja Kaisa Ülejoja Hermani hoovis.

ARVO TARMULA

si. Eks ma jää teda moraalselt nõu ja jõuga toetama. Ega kunagi ju tea, mis tulevik toob,” ütles Meerits.

Ülejõe ütles, et Hermani omanik olla on hea ja kodune tunne. Uperpalle Hermaniga plaanis pole. „Praegu oleme ikka ava-

tud kolmapäevast pühapäevani, talvel ehk oleme kolmapäeval ja neljapäeval suletud, aga täitsa kinni kindlasti ei pane – nädalavahetustel oleme kindlasti lahti,” rääkis Ülejõe.

Hermani stiil jääb samaks ka järgmisel hooajal. „Rahvas on selle hästi vastu võtnud,” ütles Ülejõe.

Omanikku vahetas ka maja ise – augustis müüs senine omanik Remo Assets OÜ hoone OÜ-le Läänemaa Invest, mis kuulub Sulev, Siim ja Ott Saareväljale. Sulev Saareväli ütles Lääne Elule, et ostis maja kinnisvaraainvesteringuna. „Haapsalu vanalinn on meil üks ja kordumatu,” märkis Saareväli. **LEMMI KANN**

Väikelinnades on populaarseim Keskerakond, maal EKRE

Väiksemis Eestis linnades oli septembris populaarseim partei Keskerakond ja maa-asulates EKRE, selgub uuringufirma Kantar Emor korraldatud erakondade toetuse uuringust. Linnades peale Tallinna, Tartu, Pärnu, Narva ja Kohtla-Järve toetas Keskerakonda 25, Reformierakonda 24,9, Sotsiaaldemokraatlikku Erakonda (SDE) 20, EKREt 12,3, Vabaerakonda 8,4 ning Isamaa ja Res Publica Liitu (IRL) 5,9 protsenti. Alla valimiskünnise ehk viie protsendi jäid erakond Eestimaa Rohelised 1,4, Eesti Iseseisvuspartei

1,3 ja Rahva Ühtsuse Erakond 0,7 protsendiga.

Alevikes ja küldes toetas EKREt 24,4, SDEd 23,8, Reformierakonda 22,2, Keskerakonda 11,9, Vabaerakonda 7,3 ja IRLi 6,9 protsenti. Alla valimiskünnise jäid Eesti Iseseisvuspartei 1,6 ning Eestimaa Rohelised ja Rahva Ühtsuse Erakond võrdsest ühe protsendiga.

Kokku küsitles Kantar Emor 8.–14. septembrini veebiintervjuude teel 1206 valimiselist kodanikku vanuses 18–74 aastat.

BNS

● JUHTKIRI

Esimene sularahavaba maakond

Läänemaa on sularahavaba maakond. Üksiti koos SEB pangakontori kolimisega lõppesid seal ka sularahatehingud, vaikselt, nagu poleks neid seal kunagi tehtudki. Haapsalus sularahaga toimetavate ettevõtete juhid ütlevad, et mugavam on lasta sularahaga toimetada inkassaatoritel, mõni läks seda teed kolm aastat tagasi, mil lõpetas sularahaga arveldamise Haapsalus Swedbank. Kuurortlinna väliskülalised vaatavad ise, kuidas saab oma raha vahetada.

Kui Swedbank kolm aastat tagasi otsustas oma ainsa Läänemaal asuva pangakontori sularahavabaks muuta, reageeris avalikkus valuliselt. Oma valitsusjuhid saatsid pangale protestikirja, poliitikud vahetasid panka. SEB panga sama otsus pole pahameeletormi tekitanud. Miks? Kas oleme harjunud, et jälle võeti üks asi ära?

Ühest küljest pole sularahata pangakontor katastroof, on ju automaadid, valuutat võib vahetada Tallinnas ja palju neid müntegi koguneb. Kuidagi ikka saab hakkama. Teisest küljest, kas see on ikka normaalne, et terves maakonnas pole pangakontorit, kus arveldataks sularahaga? Automaadid, jah, tõepoolest on, aga kus need on? Kõik kuus SEB sularahautomaati on Haapsalus. Lihula automaati ei saa arvestada, sest 15. oktoobrist ei ole see enam Läänemaa automaat.

SEB ütleb, et pangaautomaati pole mõtet panna kohta, kus seda vähe kasutatakse. Oma küünilisuses meenutab see seisukoht Tallinnast Hanila rahvaga kohtuma tulnud dolomiidikaevandajat, kes lubas, et suviti nad lõhkama ei hakka. Vastuse peale, et inimesed elavad Hanila vallas ka talvel, kaotas linnamees täiesti pinna jalge alt. Tallinna mees arvas, et maal elatakse vaid suvel ja temaga tehakse nalja. Halvaks naljaks võiks pidada ka seda, kui sularaha saab ainult maakonnakeskusest. Paraku ei ole see halb nali.

● TEISED LEHED

EKI keelekool: rohelised sõnad

POSTIMEES. Mõni sõna on väga agar liitsõnu moodustama, kirjutab eesti keele instituudi keelekorraldaja Maire Raadik. Hulk uusi liitsõnu algab sõnaga *pere* (*pereauto*, *perepiilet*, *perepäev*, *perereis*). Või ka näiteks *käsitöö*-alguliste sõnade rida näib lõppematu: *käsitööõlu*, *käsitööseep*, *käsitöökiüünal* ja isegi *käsitöövõileib*.

Raadik märgib, et moodi on läinud omadussõna *roheline* lühivorm *rohe*- näiteks sõnades *roheala*, *rohepesu*, *rohemaajandus*, *roheenergia*, *rohenäpp*. *Rohe*-sõnad on enamasti tõlkläenud inglise keelest. Näiteks on Briti inglise keeles väljend *to have green fingers* 'hea aiapidaja olema', ja sealt on tulnud meie *rohenäpp*.

Raadik märgib, et kõik *rohe*-sõnad pole nii head kui *rohenäpp*. Ta küsib, mis on näiteks *rohepesu*. Inglise sõna *greenwashing* näib tõukuvat sõnast *whitewash*, mille üks tähendusi on 'vigade või puuduste varjamine, süüst puhtakspesemine'.

Rohepesu sisuks on teatavat laadi ajuloputus, musta valgeks rääkimine, loodusvaenuliku tegevuse serveerimine loodushoidlikuna. Sama mõiste tarvis sobib liitsõna *ökoeksitamine*. *Rohe*-sõnade tegemisega ei maksa siiski liiale minna, leiab Raadik.

● LAUSELAEN

„Partei valmistub riigikogu valimisteks. Minu kandideerimise eesmärk on, et Haapsalu inimesed teadvustaksid, et selline partei on olemas.”

Eestimaa Ühendatud Vasakpartei nimekirjas Haapsalu volikokku kandideeriv **Aleksander Soome**. LE, 16. september 2017

Kas tahame aidata või odavalt läbi ajada?

Kaagvere erikooli ehk Maarjamaa hariduskolleegeiumi skandaali põhjus on riiklikus kokkuhoiupoliitikas, mis ei luba erivajadustega lastele pakkuda küllaldast tähelepanu ega hoolt.

Umbes viie aasta eest juhatusin ühe kirjandusharidusliku projekti asjus ringi tuuritama Eesti internaatkoolides. See oli aeg, mil valitsus küpsetas oma praeahjus parajasti plaane eriinternaatkoolide võrk koomale tõmmata. Kooliõpetajad olid kava pärast väga murelikud. Selle tõenäolistest tagajärgedest tuli juttu rohkem kui ühes õpetajate toas. Igatahes panid need vestlused toorkord mind mõtlema kavandatava reformi mõjude peale.

Tollal kerkima pandud käkk nägi ette võimalikult paljude hariduslike erivajadustega laste ümbersuunamist tavakoolidesse ja ekstreemsete juhtumite koondamist allesjäävaise vähestesse erikoolidesse. Selle ürituse deviis oli nagu praegugi loosung erivajadustega õpilaste integreerimise vajadusest tavaühiskonda ning nende õigusest omandada haridust tavaintellekti ja -käitumisega lastega võrdsetel alustel ja koos nendega. Samal ajal jäeti mugavalt kahe silma vahele erivajadustega laste õigus pälvida neile vajalikku erikohtlemist ja -hoolt, ka kaitset täiesti normaalsete laste normaalselt funktsioneerivate kollektiivide spontaansete protsesside eest. Tavakoolide personali hulgas valitses siis ja tõenäoliselt valitseb siiani suur puudus eriettevalmistusega töötajast, kes probleemsete lastega töötada oskaks.

Nüüd äsja lahvatanud Maarjamaa hariduskolleegeiumi skandaali juured peituvad küllap samuti sellesamas Exceli tabelis, millega arvutati kokku, kui palju riik erikoolide võrgustiku koomaletõmbamise ja erivajaduste omavahelise „integreerimise” pealt kokku võib hoida. Ma olin kindel tookord ja olen ka praegu, et eriüldhariduse reformimise põhjus ei olnud mitte soovis erivajadustega lastele senisest paremat hoolt ja tuge pakkuda, vaid nende arvel raha kokku hoida.

Mida rohkem voonakesi ühes laudas, seda odavam tuleb pidada. Aga seda lahjem öeldakse olevat supp. Suuremaist suhtlus-, kohtlemis- ja kommunikatsiooniprobleemidest ma ei räägigi. Kui panna kokku kohutlikult karistatud lapsed, vanemate poolt kodust ärasaadetud raske te käitumishäiretega lapsed, väga

AIDI VALLIK
kolumnist

mitmesuguste psüühikahäiretega lapsed ning näpuotsaga vaimupuudega lapsi takkapihta, poisid ja tüdrukud läbisegi, siis kas keegi tõesti usub, et tulemus saab olla midagi muud kui see, mis nüüd Kaagveres toimub?

Keegi neist lastest ei leia tegelikult abi, sest universaalset ja kõigi erivajadustega sobivat eripedagoogikat ei ole olemas. Kaader voolab, lastel ei kujune nende hulgast välja turvalisi usaldusisikuidki. Personalil ei ole ei arvulist, eripedagoogilist, psühholoogilist ega ainelist ressursi nende igasugustest raamidest väljunud laste distsiplineerimiseks. Asutuse juhataja ja sotsiaalala juht suudavad vähemalt meedias rääkida ainult loosungite keelt, mis ilmselt on pika projektkirjutuse ja haridusdokumentide läbitöötamise ajal pähe kulunud. Teades haridusasutuste eelarvepoliitikat, pole põhjust kahelda, et erikooli kasvatajate ja õpetajate palk üle mediaani ei ulatu. Kahtlen ka tõsiselt, kas neile lastele on üldse tagatud tänapäeva normide järgi vajalikuks peetav rehabilitatsioon (mitut laadi teraapiad, vajadusel ravimid jms).

Sellised liit-erikoolid on lastele tegeliku abi andmisest niisama kaugel kui Maa Kuust, aga eelkõige vajavad mitmesuguste häiretega lapsed just abi. Et nad üldse suudaksid haridust omandada, sotsialiseeruda, ühiskonnaga kohaneda, omandada aktsepteeritavamad käitumismustrid nende asemele, mis varasema lapsepõlve jooksul väärsti välja on kujunenud. Meil ei maksa unustada, et kogu vägivallatsemise, mürgeldamise ja alumatuse taga on need lapsed lihtsalt eelkõige väga õnnetus ja segaduses, isegi kui nad ei oska seda ise niimoodi nimetada.

Maarjamaa hariduskolleegeiumi juhtkonna sõnavõttudest meedias jääb vastutustundetult domineerima

● **Sellised liit-erikoolid on lastele tegeliku abi andmisest niisama kaugel kui Maa Kuust, aga eelkõige vajavad mitmesuguste häiretega lapsed just abi.**

Valimiskampaania ei tohiks olla kallim kui pool miljonit

Kolumnist Anvar Samost võrdles laupäevases Lääne Elus politseiametnikku, kes tahtis võrdsustada poliitreklaami sotsiaalmeedias ja avalikus ruumis kunagisest „Wremja” sarjast tuntud lihtsameelse inspektor Kukekesega. Riigikogul tuleb jabur poliitilise välireklaami piirang kaotada, soovitas Samost.

Vabaerakonna tegevus kipub Anvar Samostil üldiselt pimetähni jääma – ta lihtsalt ei märka seda. Samal ajal kui Samost kirjutas Lääne Elule arvamust, kirjutasid riigikogu Vabaerakonna fraktsiooni liikmed ja nõunikud valmis eelnõu. Neljapäeva hommikul andis Artur Talvik selle riigikogu ees üle.

Poliitilise välireklaami keeld on läbi kukkunud. Et 40 päeva enne valimisi peavad pildid kadunud olema,

ANDRES AMMAS
riigikogu liige, Vabaerakond

siis alustatakse lihtsalt varem ja jõhkralt. Närvidele käivad hiigelsuured plakatid ikka. Valimiskampaaniad on nihkunud teistesse massikommunikatsiooni kanalitesse (televisioon, raadio, internet, paberlehed, otsepostitused, sotsiaalsõrgustikud). Seepärast teeb Vabaerakond eelnõuga ettepaneku tühistada keeld ning piirata välireklaami ainult valimispäeval.

Tähtsam on aga hoopis muu: kuidas piirata poliitilise välireklaami mahtu ja sellele tehtavaid kulutusi. Meie pakume välja, et ühe välireklaami suurus võiks piirata kuni ühe ruutmeetri ning valimiskampaania kulutusi 90päevasel perioodil enne valimispäeva 500 000 euroga. Seegi summa tundub meeletult suur, aga uskuge, praegu kulutavad erakonnad kordi rohkem.

nende usk, et sinna kooli saadetud lastel peaksid mingid piirid ja stabiilsus nagu iseenesest välja kujunema. Seni palutakse vaid turvalisusest ilma jäänud külaelanikele kannatlikkust. Aga piiride ja koostöö väljakujunemisele eelneb pikk, teadlik ja sihipärane töö lastega mitmel tasandil. Mille kõige esimene ja elementaarne samm ongi piiride loomine ning reeglite kehtestamine ja neist kinnipidamise jälgimine just pedagoogide ja personali poolt.

Pange tähele, ma ei räägi vägivallast. Selliste üliiraske lastega tegelejailt võiks oodata kursisolekut ka lapse suunamise ja mõjutamise märksa arenenumate taktikatega. Olen veidi tuttav sellega, kuidas alaealiste kurgategijatega toimetatakse Saksamaal. Eelkõige on see hukkaläinud teismelisega tegelemine, tegelemine, tegelemine, psühho-, hipo-, sotsiaal- ja ma ei tea mis teraapiad kõik veel, peaegu iga päev ja intensiivselt ja pikka aega samade turvaliste täiskasvanute poolt elluviidavatena. Iga konkreetse juhu iseärasust arvestavalt leebem või rangem režiim, rohkem või vähem avatud/suletud territooriumil ja tingimustes. Kontrollimatu öine hüppeskäimine lihtsalt ei mahu sellesse skeemi ühestki otsast ega aita ka seda tegevat last mitte kuidagi.

Väga võimalik, et haridusministeeriumil tuleb erikoolide distsiplinaarmedeetmed üle vaadata ja täpsustada asjaomast seadust. Väga võimalik, et pädeva ja motiveeritud püsiva personali saamiseks nende pööraste teismeliste juurde tuleb sellistes erikoolides makstavad töötasud tõsta kolmekordseks. Väga võimalik, et tuleb eelarvesse tekitada lisaridu hulga mitmesuguste lasteterapeutide täiskohaga töölevõtmiseks. Väga võimalik, et tuleb teha ka lihtlabaseid ümberehitusi hoonetes. Aga kui me tegelikult ka neid lapsi aidata kavatseme, tuleb seda teha.

Teine asi, kui soovime endistviisi odavalt läbi ajada ja tahame lihtsalt, et need lapsed kuskil silma alt ära oleksid. Siis piisab kõrgest müürist ja elektritraatidest ning ärgem tehkem enam suuri sõnu erivajadustega laste õigustest, see oleks lihtsalt juba liiga piinlik ja julm.

Väiksemad plakatid ei muuda meie tänavaid ega platse valimiste eel nii agressiivseks ning on hinna poolest jõukohased ka üksikkandidaatidele ja valimisliitudele. Poliitilise konkurenti tasakaalustub, võimalikud skeemitamised reklaami eest maksimise muutuvad mõttetuks. „Poliitika pole pesupulber, mida peaks inimestele reklaamiga müüma,” ütles erakonna esimees Talvik Vabaerakonnast vaadet tutvustades riigikogu ees.

Loodetavasti on 2019. a riigikogu valimiste ajaks mõistlikum seadus valmis. Me pole maailmas üks – lahendusi otsivad kõik riigid. Aga näiteks Läti, Leedu, Poola, Belgia, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Küpros, Malta, Portugal, Prantsusmaa, Rumeenia, Slovakkia, Suurbritannia ja Ungari on probleemile lahendust näinud just valimiskulule ülempiiri seadmises.

● LÕHUTUD PEEGEL

Politseinik peab valeotsuse eest 4000 eurot trahvi maksma

Pärnu maakohus mõistis eile politseinik Marite Oidjärve süüdi teadlikult valeotsuse tegemises.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Kohus määras Oidjärvele rahalise karistuse 200 päevamääraks ehk 4000 euro ulatuses, teatas Pärnu maakohu pressiesindaja Jaanika Lusti. Peale selle tuleb Oidjärvel maksta ka üle tuhande euro menetluskulu.

Kadunud raha

Oidjärv jäi süüdi selles, et ta tegi Haapsalu politseijaoskonna patrullpolitseinikuna töötades mullu 14. veebruaril väärteoasjas valeotsuse ja mõistis Ukraina kodanikule Oleg Danilenkole 60 eurot trahvi Haapsalus Lemoni ööklubis jalahoobiga peegli lõhkumise eest. Selle kohta, et Danilenko peegli lõhkunud oleks, puudusid aga tõendid.

Danilenko, kes nüüd on surunud, oli ise korduvalt öelnud, et ei mäleta peegli lõhkumist, ning ka tunnistajad ja tõendid kinnitasid, et mees kukkus peegli katki, mitte ei lõhkunud seda. Juhutust on möödas poolteist aastat, valeotsust hakati uurima mitu kuud pärast Danilenko surma.

Oidjärv end kohtus süüdi ei tunnistanud. Kohtus põhjendas ta Danilenko suhtes süüdimõistva otsuse tegemist sellega, et Lemoni ööklubi omanike poolt politseile tehtud avalduses oli kirjas, et kahtlusallane lõi ja laga peegli katki ja ka sündmuse ajal tööl olnud välijuht ütles vahetust üle andes, et avalduse laekudes saab asja kiirmenetluse korras vormistada. Ka Danilenko ise kirjutas otsusele alla.

„Oleg Danilenko pöördus politsei poole, sest tal oli Lemonis väidetavalt kaduma läinud suur summa raha. Mingil imelikul

Politseinik Marite Oidjärv (premal) koos oma advokaadi Anu Vildiga augustis Haapsalus kohtuistungil.

ARVO TARMULA

põhjusel on varguse uurimine aastal 2017 moondunud peegli lõhkumise asjas tehtud ebaseadusliku otsuse kohtuasjaks,” ütles Oidjärve kaitsja Anu Vilt augustis peetud kohtuistungil.

Kohtus andsid augustis tunnistusi nii 14. veebruari varahommikul Lemon Lounge'is tööl olnud baaridaamid kui ka kohapeale kutsutud patrullpolitseinikud. Baaris tööl olnud Britta Pöldäär rääkis, et kuigi ta ise peegli purunemist ei näinud, ütlesid kolleegid talle kohe, et mees kukkus ega lõhkunud

peeglit meelega. Purjus Danilenko oli nõus lõhutud peegli eest kohe andma 1000 eurot, kuid sellega ei olnud Pöldäär nõus, sest ei teadnud peegli hinda. Kuna ta vene keelt kõnelevalt mehelt kontaktandmeid ei saanud, et asi hiljem klari, kutsus ta politsei ja teavitas Lemoni pidajat Rutt Holmi.

Püsib ametis

Danilenko andis enne oma surma tunnistuse, milles ütles, et läks eesti soost tuttava mehega Lemon Lounge'i, seisis leti ääres

ja tundis, et on väsinud. Kui ta lahkuma hakkas, siis keegi tõukas teda. Ta kukkus ja lõi pea ära. Peeglit ta ei mäletanud.

Pärnu maakohu kohtunik Piia Jaaksoo põhjendas süüdimõistvat kohtuotsust sellega, et kiirmenetluse kohaldamise eelduseks on see, et väärteo toimepanemise asjaolud on selged. „Oidjärv menetlejana ei kogunud täiendavaid tõendeid. Oidjärve enda sõnade kohaselt kasutas ta otsuse tegemiseks menetlusvälist infot, mille põhjal aga karistamisotsust teha ei tohi,” ütles Jaaksoo kohtu pressiesindaja vahendusel.

Oidjärv ütles Lääne Elule, et ei soovi kohtuotsust kommenteerida. Oidjärv võib süüdimõistva otsuse edasi kaevata Tallinna ringkonnakohtus.

Varem Haapsalu jaoskonnas töötanud Oidjärv on praegu ametis Tartu politseijaoskonnas väärteomenetlejana. „Kuni kohtuotsuse jõustumiseni on ta ametis. Kui otsus jõustub, siis tuleb ta ametist vabastada,” ütles Lõuna prefektuuri pressiesindaja Kerly Virk.

Saaremaa ettevõtja annetas Läänemaale kassimaja

Risto Alt ja tema ettevõtte Aiamaa24.ee annetasid Läänemaa kodutute kasside tarbeks spetsiaalselt projekteeritud maja.

Eestimaa loomakaitse liidu (ELL) esimees Heiki Valner ja Läänemaa piirkonnajuht Kaija Paalberg rääkisid, et Alt tegi tegelikult palju enamat, kui loomakaitsejälgede unistada oleks osanud.

„Meie mõte oli, et ehk on mõnel aiamaade tootjal jäänud seisma praakmaja, mille me saaksime odava hinnaga ära osta,” rääkis Paalberg.

Talv on ukse ees ja ELLi Läänemaa hoiukodus, millele panid alguse Alliklepa kassikolooniast päästetud, vajavad kassid hädasti ilmastikukindlat elamist. ELLi abipalvele vastas Saaremaa ettevõtja, Hansa24 Group OÜ omanikke Risto Alt, kelle üks ettevõtte tegeleb aiamaade müügi-ga. „Mul on endal ka kolm kassi. Kuna teised osanikud teadsid seda, siis nad juba ootasid, millal ma ütlen, et kingime kassidele maja,” ütles Alt.

Kuna kindlasti oli vaja kahe toaga maja, et terved ja haiged

kassid eraldi hoida, päädis sobivate valmismudelite vahel valimine sellega, et Läänemaa kassidele tehti maja eriprojekti järgi.

Pühapäeval pandi maja puitelementidest kokku, nüüd tuleb peale panna katus ja maja soojustada.

Oma abikäe ulatas loomakaitsejatele ka Imatra Elekter. „Nad töid meile elektri majja,” ütles Paalberg. Vanas kassimajas elektrit ei olnud. „See on täiesti pööranne, unistasime, et saame odavalt mõne praakmaja osta, ja saime valgusküllase, spetsiaalselt kassidele disainitud maja, kus on elekter sees. See pole mitte kassimaja, vaid kassivilla,” rõõmustas Paalberg.

Valneri sõnul on tegemist kõige suurema annetusega, mis ELL üldse saanud on. „Me poleks ise suutnud seda teha, sest see oleks võtnud kolmandiku meie annetustest,” ütles Valner.

„Tore, et on inimesi, kes viitsivad niimoodi loomadega tegelda. Kahjuks on palju rohkem neid, kes võtavad suvilasse kassi ja jätaavad sügisel maha,” ütles Alt.

LEMMI KANN

Vanalt kalmistult tuli välja keskaegne raidkivi

Haapsalu vanalt kalmistult tuli kiviristide korraldamisel välja keskaegne raidkivi, mida on 19. sajandi lõpus kasutatud ühe ristist soklina.

„Vana ilus asi,” hindas leidu vaatama tulnud Haapsalu piiskopilinnuse töötaja Kaire Tooming. Tema sõnul on kindlasti tegemist keskaegse raidkiviga.

Tooming lisas, et kivi esialgselt otstarvet on raske määrata, kuid tegemist võib olla teatavat sorti konsooliga, millele on midagi toetunud. „Ilmselt on see algselt asetsenud vastupidi – kitsam osa all ja laiem üleväl –, ja olnud küllap igast küljest vaadeldav, sest raidkivi kolmel küljel on säilinud ilus taimornament.”

Muuseumitöötajad ütlesid, et raidkivi võib pärineda piiskopilinnusest või mõnest keskaegsest Haapsalu kodanikumajast, millest tänapäeval enam aimugi pole. „19. sajandi 20. aastaks oli väike linnus juba suuremas osas varisenud. Kivi oli seal palju ja see leidis mujal kasutust,” rääkis Tooming.

Haapsalu kalmistu paljastas tükikese keskaega.

ARVO TARMULA

Läänemaa muuseumijuht Anton Pärn lisas, et sel viisil võis linnusekive jõuda palju toetas linnavalitsus 1000 euroga seitsme kiviristi taastamist. Paras ütles, et eesmärk on taastada võimalikult palju Haapsalu vana kalmistu kiviriste.

Kiviraidur ja restauraator Paul Uibopuu puhastab aja jooksul sammaldunud kiviristide tükke, paneb need kokku ja kinnitab ristid soklitele. Raidkivi asemel saab üks rist nüüd uue sokli.

KAIRE REILJAN

● LÜHIDALT

Parim mahetootja tegutseb Läänemaal

Eesti parim mahetootja 2017 on Lauri-Jaani OÜ Läänemaa Rida-la vallast, selgus maaeluministeeriumi tellimusel korraldatud konkursil.

„Lauri-Jaani talu on ligi 300 hektaril toimetav mitmekesise tootmisega mahetalu, kus tegeldakse taime- ja loomakasvatuse ning oma toodangu töötlemisega,” ütles konkursi korraldaja Airi Vemamaa Eesti mahepõllumajanduse sihtasutusest. „Peaaegu kolm aastakümnet tegutsenud mahetalu juhib Tiit Mansberg, kes võttis talu üle oma vanemalt ja otsib võimalusi, kuidas saaks tugevale vundamendile rajatud talu veelgi paremini toimida.”

Konkursil märgiti ära teisigi Läänemaa mahetootjaid ja -tooteid. Vormsis tegutsevat Ege ja Gert Kanarbiku Vormsi MT OÜd tunnustati teravilja- ja õlikultuuride oskusliku väärindamise eest ning Ridala vallas tegutsevat Tubri kitsekasvatustalu erilise ja hea kulinaarse väärtusega kitsepiimavahukoore tootmise eest.

Tootjakonkursile kandideeris kuus mahetootjat üle Eesti. Parima mahetoote konkursile esitati kokku 41 toodet 21 tootlejalt.

Kaire Reiljan

Kaks Haapsalu perearsti on Eesti paremate seas

Eesti 65 parima perearsti-praksise hulgas on Läänemaa Haapsalu

Perearst TÜ, kus praktiseerivad perearstid Sirje Jupits ja Helle Saarsoo (pildil).

Eesti perearstide seltsi juhi Diana Ingerainen sõnul pälvib tunnustuse tänava rekordarv praksiseid. „Teeb heameelt, et perearstid mõtlevad, kuidas oma tööd paremini korraldada, ja näevad vaeva selle nimel, et oma patsientidele kvaliteetset abi pakkuda,” ütles Ingerainen.

Parimad praksised valitakse Eesti perearstide seltsi koostatud perearstipraksiste kvaliteedijuhise alusel. Ingerainen ütles, et praksiste hindamisel on arvesse võetud nii kliinilist kui ka korralduslikku mõõdet. Hindamisel võetakse arvesse eri aspekte, näiteks praksise töökorraldust, arstiabi kättesaadavust, ravi kvaliteeti, sh haiguste ennetamist, arstiabi järjepidevust ja koostööd patsientidega.

Kandideerimiseks esitas tänavu andmed 166 praksist. Pärast praksiste hindamist jäävad sõelale kesked, mis läbivad uue kontrolli ehk auditeerimise. Auditeerimisele on peale perearstide kaasatud partneritena ka terviseamet ja haigekassa esindajad.

Parimaid praksiseid autasustatakse perearstide aastakonverentsil 21. septembril Tallinnas.

Kaire Reiljan

Roolijoodik sai karistada

Haapsalu kohtumajas sai kiirmenetluse korras karistada Arne Alpius, kes sõitis Hanila vallas Salevere külas 27. augustil kella kahe ajal öösel autoga purjuspäi. Politsei tabas ta Mercedese roolist kell 1.40.

Alpiuse hingeõhus oli vähemalt 1,03 mg/l alkoholi. Politsei viis roolist tabatud mehe arestimajja, kust vabanes viimane alles järgmisel päeval pärast kohtust karistusotuse saamist.

Kohus karistas Alpiust kuuekuulise tingimisi vangistusega. Alpius peab maksma ka 500 eurot sunniraha ja advokaaditasu.

Lääne Elu

● TAHAB SAADA VALLAVANEMAKS

Neeme Suur lubab Lääne-Nigula koolid avatuna hoida

Lääne maavanem Neeme Suur on Lääne-Nigula vallas sotsiaaldemokraatide nimekirja esinumber ja vallavanemakandidaat.

Kohalikud
valimised
2017

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Suur on olnud kaks korda maavanem, olnud riigikogu liige. Sotsiaaldemokraatlikus Erakonnas on Suur 1998. aastast. Nendel valimistel on sotside kõige tõsisem konkurent praeguse Lääne-Nigula vallavanema Mikk Lõhmuse valimisliit Ühinenud Kogukonnad.

Miks te ei kandideeri Lõhmuse nimekirjas või vastupidi, sest sotsiaaldemokraadid olid ju need, kes Lõhmuse omal ajal Lääne-Nigulasse töid?
Vastab tõele, et kui omal ajal oli vaja leida Lääne-Nigulale vallavanem, siis Lõhmus kandideeris. Lääne-Nigula valda kokku panes oli see kindlasti õige lahendus ja hea valik, praegu on olukord teistsugune.

Kuidas sotsiaaldemokraatide nimekirja Lääne-Nigula vallas iseloomustada?

Meil on esindatud kõik piirkonnad ja meil on kandidaate ka teistest erakondadest. Erakondade programmid käsitlevad teisi asju kui kommunaalpoliitika. Näiteks üldisest maksupoliitikast rääkides ei mahuks me ühte nimekirja reformierakondlasega. Kohalikus kommunaalpoliitikas aga mahuks.

Oma valimisprogrammis lubate säilitada praeguse koolivõrgu, aga see lubadus on ju sees ka ühinemislepingus.

Kas ühinemislepingus kirjas olemine on tegelikult garantii? Ühinemislepingut saab volikogu pärast ühinemist 75 protsendi hääletaga muuta. Teiseks, ühinemislepingus on kirjas, et koolivõrk säilib, kuid on ka lause, et kooli võib sulgeda, kui laste arvu või riikliku rahastuse muutumise tõttu muutub koolipidamine ebaotstarbekaks. Ühinemislepingus on palju selliseid kohti, kus on kaalutlusvõimalus. Meie ütleme, et koolivõrk säilib.

Nõva alajaotuses on teil kirjjas, et põhikooli peetakse nii kaua, kui õpilaste arv seda vähegi võimaldab?
Me oleme realistid. Nõvaga tuleb väga palju tööd. Ühinemisleping kehtib neli aastat. Aga mis nel-

ja aasta pärast saab? Lapsevane male on vaja garantii üheksaks, mitte neljaks aastaks.

Kas teie annate garantii?

Jah, meie anname garantii, et säilitame üheksaklassilised koolid nii, nagu nad on. Teine asi on see, mis ei sõltu meist. Inimesed lähivad mujale tööle ja elama. Kui lõpuks ei ole lapsi, siis kooliastmeid või klasse tühjalt hoida ei ole mõtet. Pole aga midagi raskemat kui taastada midagi, mis on juba kin- ni pandud. Kooliastmete sulgemine on viimane variant.

Me väikesi koole tuleb kvaliteetselt pidada. Koolidevaheline koostöö peab muutuma tugevaks ja koolitöö korraldus olema rohkem koordineeritud. Kui ühest koolist ei saa spordivõistlustele võistkonda välja panna, võib selle kokku panna kahest koolist. Vahemaad pole nii suured, et me ei saaks võtta õpilasi bussi ja sõita naaberkooli, kus on väga hea huviring.

Kas teete oma valla huvikooli?
Uus omavalitsus on suur, 17 haridusastutust. Eesmärk oleks liita koolide huviringid üheks ter- vikuks.

Olete oma programmis lubanud pakkuda tuge elukoha sisseadmiseks. Mida see tähendab?

Kõigepealt pakume head infot. Lääne-Nigula vald peab osalema intensiivselt programmis „Maa- le elama”, et end reklaamida ja rääkida sellest, et meil on head elamisvõimalused. Teine asi on hajakasutuse programmi maksimaalne ärakasutamine. See program- m on nii populaarne, et pigem peaks tegelema sellega, et riigi tasemel mahtu suurenda- da. Kolmas asi on planeeringud ja asjaajamine. Näiteks ehituslu- bade ja detailplaneeringute aja- mise saab omavalitsus muuta nii kiireks ja mugavaks kui võimalik. Ka keskasulad peavad olema atraktiivsed, ühestki keskasulast ei tohi jääda muljet, et ta on lo- hakil või maha jäetud.

Kas praegu jääb?

Osa on paremas seisukorras, teiste puhul tahaks kohe midagi teha. See ei ole omavalitsuse otse- ne süü, aga näiteks Pürksi keske- ne liiklussõlm on suur lage plats. Ku- na tegemist on riigiteega, oleme maanteeametiga rääkinud, et sel- le platsi võiks korda teha. Alustaks sellest, et jooniks korralikult ära. Keskasulate korrastamisse polegi vaja väga suuri summa-

sid. Nii nagu õnnestus korrasta- da Risti ristmik, tuleb korrasta- da ka Pürksi ja Martna ristmik. Häid näiteid on meil oma valla pii- rest: Linnamäel tehti pisike turuplats, Kullamaal vallamaja ette lipuväljak.

Kas lubate toetusi valda elama asujaile?

Vahel ei pääse inimene oma kin- nistule ligi, sest tee läheb üle tei- se kinnistu. Siis tuleb talle rajada oma juurdepääsutee. Selliseid in- vesteeringuid on tehtud. Peame inimestele ütlema, et kui nad siia elama tulevad, pole nad mingi bü- rokraatia rägastiku ees, vaid oma- valitsuse ülesanne on teha kodu rajamine võimalikult lihtsaks.

Inimesele on elukohavahetuseks tähtsad elektri-, vee- ja interne- tiühendus, samuti töökoha ole- masolu.

Mida saab omavalitsus teha töökohtade loomiseks?

See on üks keerulisemaid küsi- musi, sest töökohti luuakse era- sektoris. Tihtilugu on erasekto- ri eesmärk avaliku sektori oma- ga vastuolus – nad tahavad op- timeerida.

Ometi teame uue valla territo- riumil ettevõtteid, kes plaanivad laienemist ja on valmis palkama uusi töötajaid. Näiteks Kirimäe li- hatööstus tahaks tootmist laiend- dada, aga asi jääb elektrivõimsuse taha. Esimene asi on tihedalt su- helda praeguste ettevõtjatega, et teada saada, mis on nende proble- mid ja mis takistab tegevuse või tootmise laiendamist.

Järgmine asi on, et inimesi po- le kuhugi elama panna. Tühje kortereid on mitmel pool, aga kvaliteetseid kortereid ei ole. Se- da saaks lahendada Palo korteri- programmiga – võtta tühje kor- tereid munitsipaalomandusse ja renoveerida elamispinnaks või- malikele töötajale.

Kuigi omavalitsusel pole va- hendeid minna igale poole ehi- tama, on tal võimalus tagada, et info oleks kättesaadav ja planeer- ingud õigeks ajaks valmis. Ette- võtte tegevusele ja töökohtade loomisele saab omavalitsus kaa- sa aidata juba sellega, et ei tõr- ju ettevõtjaid, öeldes, et see po- le omavalitsuse teema.

Lubate oma programmis, et kogukonnakogud saavad oma raha üle ise otsustada?

Uus omavalitsus tuleb territo- riumilt Mandri-Eestis suuruselt teine. Kõigi otsuste koondami- ne ühe volikogu laua taha ei ole mõistlik. Kui midagi on võima-

Lääne maavanem Neeme Suur loobus Haapsalus kandideerimisest, nüüd püüab ta võimule saada koduvallas Lääne-Nigulas. ARVO TARMULA

lik teha kohapeal, siis tuleb se- da teha kohapeal. Kui teeksime ühe taotlusfondi küla- ja seltsielu toetuseks, siis võrdleme, kumb on parem, kas Nõva või Kasari taotlus. Pigem tuleks otsustami- ne jätta kohaliku osavaldale või kogukonnakogule.

Sotsiaalsfääris lubate muuhul- gas laiendada hooldekodusid ja Kullamaale isegi ühe juurde ehitada. Kust võtab vald sel- leks raha?

Raha võib laenata, sest hoolde- koduteenus annab tööd ja seda saaks müüa ka väljapoole. Ko- hamaksudest tasutakse laenu- d. Läänemaal on vajadus hooldeko- dukohtade järele ja kui arvesta- da ka Tallinnaga, on kohtade ar- vu suurendamine ja uue ehi- tamine Koluverre vajalik. Kulla- maal on oskajad töötajad ja ko- gukond on harjunud hoolekan- detööga.

Hooldekodu tasub pidada, kui on vähemalt 100 kohta. Kui saa- me ehitada Ristile juurde 50 ja Räägule samuti 50 kohta ning Kullamaale 50 – see 150 kohta oleks turule nagu tilk vett kuu- male kerisele.

Igasuguste valimisprogrammi- de nagu ka teie oma põhiline sõna on...
...toetame.

Kas julgete oma valijale öelda, et kõigi nende „toetame”-sõ- nade taga on ka kindel plaan, kuidas toetada? Toetus on ka õlalepatsutus.

Muuseas, ka õlalepatsutus pole vähetähtis. Meil on programmis punkt, et vähendame bürokraa- tiat. See sarnaneb õlalepatsutu- sega, aga nii suure valla tekkimi- sega võib bürokraatia vohamine olla päris tõenäoline.

Kui ütleme, et toetame mida- gi, siis kõigepealt toetame sel- lega, et ei tee liigseid takistusi. See on ka teinekord päris suur väärtus.

Kui palju teie lubadused maksma lähevad?

Lubaduste täitmise rahalist mak- sumust pole me kokku arvuta- nud, kuid kõik mahub kindlas- ti valla eelarvesse.

Kõik see, millest oma prog- rammis unistanud oleme, nel- ja aastasse tõenäoliselt ei mahu. Sellepärast on mitmel pool prog- rammis kirjutatud, et teeme et- tevalmistustööd.

Keda peate valimisel oma suu- rimaks konkurendiks?

Konkurendiks? Ma näen ainult võimalikke koostööpartnereid. Me ajame ju kõik ühte asja: ta- hame Lääne-Nigula valda võima- likult hästi arendada.

Kas kellegagi koostöö välis- tate?

Koostöö on kõigiga võimalik, tuleb leida ühisosa. Välistame kompromissid punktides, mis on otseselt meie põhimõtetega vastuolus. Kui keegi hakkab üt- lema, et nüüd rakendame põhi- mõtte „üks vald – üks kool”, siis sellega me nõus ei ole.

Aga seda ei saa enne teada, kui oleme ühise laua taga. Plat- vormid on kõigil päris rõõm- sad, aga tegelik praktika võib olla teistsugune.

Mitu koha te sotsidele voliko- gus ennustate?

Loodame saada nii palju kohti kui võimalik. Kui läheb hästi, siis äkki saame enamuse. Tõenäö- sus, et see lootus täitub, on 50:50.

Arvan, et keegi ei saa voliko- gus enamust. Sisse saavad ilm- selt Ühinenud Kogukonnad, sot- sid, EKRE, tõenäoliselt paari ko- haga ka Reformierakond. Kesk- erakonda loodan ka, aga neil on lühike nimekiri ja selleks peab jubevalt tööd tegema.

Nii et suure tõenäosusega vali- takse vallavanemaks kas Lõh- mus või Suur?

Kokkulepped võivad olla hoopis teistsugused ja vallavanem võib tulla hoopis väikesest erakonnast või nimekirjast.

● NELI ALA, 40 OSALEJAT

Läänemaa lahtised kergejõustiku- võistlused olid hea tasemega

Laupäeval olid Haapsalu staadionil Läänemaa lahtised kergejõustikuvõistlused, kus osales 40 sportlast kümnest klubist või koolist.

JAANUS GETREU
spordientusiast

Kui esimesel võistlusel 2016. aastal oli kümme ala ja 75 osalejat, siis tänava oli võistlusprogrammis kaks jooksu ja kaks heiteala. Sportlased said end proovile panna 200 ja 400 meetri jooksus ning kuulitõukes ja kettaheitel. 2016. aasta eesmärgi pakkuda võistlejatele just laia alade valikut vahetasid korraldajad sel aastal välja koguni viie vanuseklassi starti toomisega.

Kui U14 ja U16 vanuserühmas võiski protokollist leida üsna palju võistlejaid ja paljusid meie oma maakonna võistlejaid, kes kuuluvad ka riigi parimikku, siis U18 ja U20 sportlasi oleks võinud rohkem olla.

Fred Vali võidutses

Võistlus õnnestus. Vihmasele ilmale vaatamata näitasid noored igal alal häid tulemusi ning täiskasvanute kettaheitel ja kuulitõukes osales mitu Eesti tippu.

Juba päeva esimesel alal, 200 meetri distantsil joosti kiiresti. Tütarlaste U14 esikoha sai korraliku ajaga 28,5 sekundit Maily Märss. Emma-Katharina Hein sai teisena kirja 29,5. Mõlemad noored on Haapsalu kergejõustikuklubist (KJK).

U16 tütarlaste jooksu võitis sama klubi esindaja Keity-Liina Kallas ajaga 28,7. Noormeeste U18 kiireim oli Martin Teppan Läänemaa KJKst, aeg 25,3, U20 noormeestel tema klubikaaslane Ainar-Sten Junker 25,1-ga. Meeste sprindi aga võitis kuulitõukaja Karl Koha, tema ajaks mõõdeti 25,8. Ta edestas 0,6 sekundiga veteranide Euroopa meistrivõistluste medalimeest Valeri Žumadilovit. Hea aja jooksis U16 võitja Sebastian Juhan Liiva, kelle ajaks mõõdeti 25,9.

Poiste U14 grupis said kaksikvõidu Herman Reinmaa ja Ragnar Orgjõe ajaga 35,0. Esimene õpib Lihula gümnaasiumis, teine Virtsu koolis. Hõbemedali teenis Paul Lomp, kes jooksis 35,4, ja pronksmedali Timmo Kaasik. Temal näitas stopper 36,7. Mõlemad poisid õpivad ja treenivad Lihula gümnaasiumis.

400 meetri jooksudes näitas päeva kiireimat aega Martin Teppan. Tema U18 võidu aeg

Kuulitõukaja Karl Koha tegi enne põhiala kaasa 200 meetri jooksus. Kuulitõukeringi astudes oli ta juba üsna närtsinud olemisega.

18aastane Erki Mitman püüab pääseda U20 MMile.

oli 55,4. Hõbeda teenis siin Krismar Liiv. Poiste U16 võitja oli Ken Peit Haapsalu KJKst ajaga 63,3. Meestest jooksis Lauri Tanner 58,7ga. Tüdrukute U14 võitjaks tuli Sesse Vali ajaga 1.18,0. Sama vanadest poistest oli kiireim Paul Lomp 1.17,3. Talle järgnesid

17aastane Kevin Sakson võib saada väge heaks kettaheitjaks.

Raikko Kanter 1.23,6 ja Ragnar Orgjõe 1.25,1. Neidude U16 esikoha sai Keity-Liina Kallas võiduajaga 69,3. Kuulitõukeringis oli nii noortest kui ka täiskasvanuist võistlemas mitu Eesti parimat.

Meestest võitis Fred Vali tulemusega 16,62. Karl Koha sai

15,21ga teise ja Janek Lehtpuu 11,18ga kolmanda koha. Naistest võidutses Kätlin Tõllasson 11,84ga. Poiste U18 võidutulemus oli 14,74 ja selle tõukas viiekilose kuuliga Kevin Sakson. Teiseks tuli Rait Raju 14,17ga ja kolmandaks Rauno Tapner 11,20ga.

Noormeeste U20 võitja oli Erki Mitman, tulemuseks 14,13. Selles vanuses tõugatakse juba kuuekilost kuuli.

Tüdrukute U14 võitjaks tuli Maily Märss 11,31ga, teise koha sai Eliise Kolõtšev 8,74ga. Kuuli raskus on neil 2 kg.

Noortel isiklik rekord

Edasi tõukasid U16 neid ja noormehed, kuuli raskuseks neil vastavalt kolm ja neli kilogrammi. Mõlemad võistlused olid äärmiselt huvitavad. Keity-Liina Kallas võitis neidude võistluse 8,95ga, edestades Kristiina Kukke Läänemaa KJKst (8,88) seitsme sentimeetriga. Kolmas oli Trinity Öismets 8,26ga. Tema esindab samuti Läänemaa KJK värve.

Poiste U16 võistluse võitis Läänemaa KJK esindaja Kaaro Saarmäe 11,98ga, edestades Sebastian-Juhan Liivat (11,92) kuue sentimeetriga. Mõlemal noorel oli see ka isiklik rekord. Hooaja edetabelis tõusevad nad vastavalt 20. ja 21. kohale. Kolmas oli Ken Peit, kes tõukas 10,05. Noormate poiste, U14 võidumees oli 10,35ga Virtsu pois Robert Idvani. Järgnesid Lihula poisid Herman Reinmaa ja Ken-Indrek Klimpuš. Tulemused vastavalt 8,41 ja 7,25.

Kettaheitel näitas Eesti parim naiskettaheitja Kätlin Tõllasson üle viiekümnemeetrist kettakaart. Esikoht tuli tulemusega 50,31. Meeste esikolmik oli Fred Vali (43,85), Karl Koha (42,89) ja Joonas Hansen (32,77). Noormeeste U18 arvestuses võidutses 1,5kilose kettaga Kevin Sakson tulemusega 48,19 ja U20 vanuserühmas 1,75kilose kettaga Erki Mitman (46,59). Siin oli teine Ainar-Sten Junker 29,34ga. Väga hea võistluse tegid U16 vanuserühma tütarlapsed.

Trinity Öismets heitis uueks isiklikuks rekordiks 0,75 kg kettaga 29,52 ja Keity-Liina Kallas 26,06. Öismets tõuseb oma tulemusega hooaja edetabelis 15. reale.

U14 vanuserühmas võitis Maily Märss 24,18ga. Noormeeste U16 esiduo moodustasid Kaaro Saarmäe ja Mart Mikiver. Tulemused vastavalt 37,36 ja 24,16. Osales ka individuaalvõistleja Egert Jõesaar. Tema heitis 1,5kilost kettast 42,91.

Läänlaste edu ja ebaõnn Varbola rahvarallil

Laupäeval, 9. septembril peeti rahvaralli etapp Märjamaa vallas Varbolas. Kiiruskatsed olid Märjamaa, Rapla ja Raikküla valla teedel. Reedel radu ehitades oli selge, et võistlus tuleb raske nii raja kui ka ilma poolest. Võistlus käis pidevas vihmases. Registreerus 80 meeskonda, kellest tuli kohapeale 73.

Läänlasti oli seitse meeskonda neljas võistlusklassis. Meie võistlejast olid stardis J-16 klassis Eerik Pank / Raimo Lillemets, kes saavutasid oma klassis 3. koha. Samuti algavad Marcus-Ind-

Kaardilugeja vea järel lendas Egert Jakobi / Bruno Jakobi võistlusauto katusele.

rek Simmer / Indrek Simmer ja Carolyn Soidla / Rauno Uustalu. Simmerite meeskonnal õnnestus tulla oma klassis teiseks. Uustalu / Soidla olid päris heas hoos, sõitsid esikolmikus, kuni 9. kiiruskatsel otsustas auto seisma jääda ega käivitunud enam elektroonika tõttu.

SU klassis oli meie meeskondi stardis kolm: Andres Kruusma / Kerli Neljas olid sunnitud oma esimesel sõidul pärast 3. kiiruskatset katkestama. Meie teine meeskond Egert Jakobi / Bruno Jakobi juhtis seda võistlusklas-

si kuni 9. kiiruskatseni, kui nende edu lähima jälitaja eest oli juba 30 sekundit, kui ühes trampliinis liiga suure hooga auto katusele keerati. Kaardilugeja luges legendi valesti. Sõitjatega on kõik korras, aga auto vajab parasjagu tööd. Kolmas meie meeskond Martin Jaanus / Martin Tamm oli kogu sõidu esikolmikus ja lõpetas Märjamaa meeste vahel 2. kohal, kaotades esikohale 26 sekundit.

2WD-V klassis olid stardis Rauno Ollema / Kristjan Must, kes kaotasid finišis 3. koha vaid

6 sekundiga. 2WD-S klassis olid stardis Marko Kukuškin / Marek Tarvis, kes sõitsid pingelises ja tihedas heitluses Kaspar Kasariga ning tulid esikohale.

Nüüd on sõitjail aega autosid remontida ja 30. septembril sõidetakse 5. etapp juba Läänemaal Risti-Kuijõe kandis, kui korraldaja klubi on Kiired ja Õlised Selt. Registreerimine juba käib.

Pärast seda jääb veel üks öine rahvaralli 21.–22. oktoobril Läänemaal. Sprindisari saab lõpu Vasalemmas 28. oktoobril.

KALLE KRUUSMA

Kirju Buenos Airesest

65.
osa

EIA UUS

Muide. Ma osalesin kohalikul fotokonkursil ja olin üks viiest võitjast! Teemaks oli Buenos Aires läbi akna.

Kuna kolin homme siit kahetunnise bussisõidu kaugusele, tuln lõpuks restorani, kuhu olen kuus nädalat tulla plaerinud. Imelik mõelda, et tõenäoliselt ei satu ma siia linnaosasse enam mitte kunagi. Isegi inimesed, kes on kogu elu Buenos Aireses elanud, ei satu siia.

Kevadel, kui lugesin Flauberti kõrbekirju, kõnetas mind ta lahkumiseelne mõte: nostalgia kohata suhtes, kuhu sa enam eales tagasi ei tule. Ja siis tundsin, et igatsen seda tunit. Olla kusa-gil, kus ma tean, et see on viimane kord. Täna jätsin hüvasti oma Saavedraga, milles elamise pärast mind nii palju nõogitud on.

Mu kirjanikust sõber tahtis näha kunstnikuateljeed, kus elan – ta enda ema oli kuulnud Argentina kunstnik. See Eesti mõttes geto vaade akna taga on saanud mulle nii omaseks. Mu ainsa toa seinad on üleni kaetud raamitud kunstitöödega, kõik signa-

tuurita, kohati üsna eri stiilides, eri tehnikates ja eri vahenditega, molbert nurgas, potitaimed, paberirullid suures punutud korvis, kunstiraamatud hunnikutes ja kiiktool... Avasin lõpuks ka karbid riulis, millest tuli välja kümneid pintsleid, sulgi, pastelle, õlivärve, tinte, hambaid, kompass, vana rihtmata kell, sur-nud liblikas.

Sellel kodul on hing.

Kuna ma olen peaaegu kaks kuud üksi söönud, kutsusin José Cantina Los Díaz de Manierasse kaasa. See on värvikirev ja täis joonistatud maja ühel nurgata nurgal, tavalisel elutänaval on kõnniteel äkitselt diivanid ja taimed. Aknast on silma jäänud ogaralt suursugune lüh-ter, millelt ripub tohutult pärleid – ning seinad paksult kaetud jalgpalliteemalist piltide ja meenetega. Sildid on joonistatud Buenos Aireses kuulsas kirjastiilis, *fileteado*'s, laudlinad ja põrand on punaseruudulised, seintel ripuvad sibulavanikud ja suured toorsingid, ning muidugi Jesu Christo ja ohttrasti veinipudeleid.

Istume ülakorrusele, mis osutub terrassiks, kus klaasi asemel

eraldab seda oasi muust maailmast liaanidest moodustunud taimesein. Mu sõber hakkab kõigepealt ühe kelneriga Santiagost rääkima, seejärel teisega.

„Sa pead Santiagosse mine-ma,” ütleb ta uuesti mulle. „Tšiili on ju kohe meie kõrval, mis sa passid siin Buenos Aireses!” Naaberiik küll, aga Santiago on 1111 km kaugusel, mitte 80 nagu Tallinnast Helsingi või 279 nagu Riia või 369 km nagu Peterburi.

Ta pole esimene inimene, kes räägib Baireses kopitamisest. Naljakas mõelda, kuidas Eestis muudkui unistasin, et just ni-melt siia tulla, ja nüüd siin ta-han aina kaugemale ja kaugemale edasi. Tšiili, Peruu ja üks vanaaegne linn Uruguais kutsuvad mind küll. Ahneks ei ta-ha muutuda, aga tahan Patagoo-niasse, liustikele, matkata, ho-bustega ratsutada, ärgata ürg-ses looduses.

● Huvitav, kas raamat-us, mida ta minust kir-jutab, tuleb peategelane mäluauguga naine?

Meile tuuakse maitsev Bra-siilia aperitiiv, mis põletab sise-must. „Sa oled ju puhta vanaini-mene!” ütleb José uuesti ja mõt-len, mis teema neil siin selle noo-rusega on. Tema ja Juan on mõle-mad minust nii kümnendi jagu vanemad, aga heidavad tihti et-te, et ma vanana käitun. Kas see, et välimuse poolest kiiremini va-nanetakse, tagab selle, et käitu-takse ekstra noorena?

José on kahju, sest ma ei mä-leta mitte midagi, mida ta mul-le rääkinud on. Huvitav, kas raa-matus, mida ta minust kirjutab, tuleb peategelane mäluauguga naine? Karakter, kes on elanud tuhat elu, mis kõik kõlavad na-gu vale, on ka kahtlaste mälu-probleemidega.

Jutustame lugusid ja ta van-gutab pead. Ühel hetkel teatab ta võiduröömsalt: „Sa oled kirja-nik! Sa oled hea kirjanik! Ei, ma ei mõtle su raamatuid, seda, et sa kirjutad, see ei puutu asjasse. Loeb vaid see, kuidas sa elad ja jutustad. Mida vähem sa kirju-tad, seda lähemale ideaalile sa jõuad. Sina pead elama. Sa oled ise enda peategelane, sa oled en-da kirjanik, sa kirjutad endast,

see on väärtuslikum kui ükski väljamõeldis!”

Kui oleme veel natuke veini joonud, teatab ta möödamines, et ta abikaasa küsis temalt, kas ta on armunud, ja ta vastas jah. „Tead, kui äge see on! Ma olen alati varjanud neid asju oma nai-se eest, aga seekord on kõik tei-siti. Noh, muidugi on paras kaos, sest ta nutab rohkem kui mui-du, aga muidu – ma olen kodus palju parem inimene, palju pa-rem isa oma lastele. Meie suht-el on uus hingamine, sest me räägime asjadest ausalt. Ta vaat-as Facebookist su pilte ja algu-ses ütles su kohta: „Ta ei ole si-nu tüüp.” Aga paar päeva hiljem küsis ikkagi, kas ma kujutan et-te, kuidas ma Eestisse kolin. Ma ütlesin talle, et muidugi mitte, aga tegelikult muidugi kujutan.”

Ma olen nii vihane, et ma ei saa sõna suust.

Vihane enda peale, et ma olen selline väikekoodanlik naiivitar ja lasin ennast ära tinistada sellest, kuidas ta mind oma õeks kutsus (ta tegelik õde on hullumajas), ja vihane tema peale, sest tal ei ole õigust mind sellisesse olukorda asetada.

Järgneb

RISTSÕNA

KARIN TEDER

	porgandi- taoline maitse- kõõgivil	kalapüügi- vahend himur usque ad	lepamets kunst (id) tesla	varjualune matkal ekstrakt luteetsium	seitsmees talendikas	vankri osa võidusõit pühapäev	pastatoode mina	asustatud paik rohkem kaalium	palub häralt spordi- rietus
Eesti linn									
kehv- veresus									
tina									
singular plekist välipudel									
umbes väike seisu- veekogu									
number									
vibupüss									
ihkamine, iha									
õunasort									
nii ja ... arbuusi sugulane									
reede									
e. kunstnik naturaal- logaritm									
huud sõna									
siiras									
laimipuu vili									
muuseas									
maja osa									
tüse									

SUDOKU

		6	7		8			3
			4			1		
				2			7	4
		1						
	4			5	2			
6			3		1	2		7
		2			4			
				5	3	2	8	
	7	5			6	4		

KULTUURITEATED

● Tervis ja Sport

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaerobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €; R–P 14 €.

Sügisel eripakkumine – kohvi-šo-kolaadimähis 56 €; maniküüri ja pe-diküüri komplekshooldus 39 €; näo-massaaži ja mask 30 €. Broneerimi-ne tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja sauna-keskus avatud E–L kl 6–9 (3 €), 13–22 (7–10 €), P 6–9 (3 €), 9–22 (10 €). Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22 (4 €). Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4414.

● Tantsuõhtud

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 23. sept kl 20.30 tantsuõhtu, mängib ansambel PetriMetri. Tel 472 4605, 503 7289. Vt framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. R, 22. sept kl 20 tantsuõhtu, ans Rain Poolen & Imre Raidla. L, 23. sept kl 20 tantsuõhtu, mängib ja lau-lab Urmas Koppel. R, 29. sept kl 20 tantsuõhtu, ans Ragnar & Co. L, 30. sept kl 20 tantsuõhtu, ans Rain Poolen. Tulekul 14. okt kl 20 Kalle Sepp ja ansambel Locomotiiv.

● Kullamaa

Kullamaa kultuurimajas 22. sep-tembril kell 19 Tony Jokiniitty Gui-tarra Flamenca. Soome tuntuima flamenkokitarri Tony Jokiniitty kontsert. Pilet 3 eurot.

● Kino

Haapsalu kultuurikeskuses 19. sept kl 12 beebikino: „Imelaps”, pilet 4 €. 19. sept kl 19.30 film „Imelaps”, pilet 4 €. 19.–21. sept kl 17.30 animafilm „Džungliä-sad. Film”, pilet 3 €. 20.–21. sept kl 19.30 film „See”, pilet 4 €.

● Teater

Haapsalu kultuurikeskuses 25. sept kl 19 Ugala teatri lavastus „Emadepäev”, piletid 15 ja 12 € Piletimaailmas, puudega isik ja tema saatja 7,50 €.

● Muuseumid

Hanila muuseum avatud ettetelli-misel. www.hanilamuuseum.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee. Ahto Laadoga maalide näitus. Näitus jääb avatuks oktoobrikuu lõpuni.

Rannarootsi muuseum on suletud remondi tõttu. Röömsa taaskohtu-miseni uuel aastal.

Rõude muuseum avatud L ja P kl 11–16, muul ajal ettetellimisel tel 5683 1203. Avatud näitus „20. sajandi rõivad ja peakatted”.

Haapsalu raekoda (Kooli 2) on avatud K–P 11–17. www.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5) on avatud K–P 11–17. www.salm.ee.

Haapsalu piiskopilinnuse muu-seum on remondi tõttu suletud. Endiselt on avatud linnuse suur õu ja mänguväljak. Toomkirik on ava-tud R–L 10–14, P 11–15. Giidituu-rid: linnus@salm.ee; 37 2518 4664.

Raudtee- ja sidemuuseum R–P 11–16. www.salm.ee.

Lihula muuseum avatud ettetelli-misel. Info muuseum@lihula.ee või tel 523 4303.

● Näitused

Haapsalu pitsikeskus (T–R 11–18, L 11–15).

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Lää-nemaa kunstnike müüginäitus.

Lasteraamatukogu (Wiedeman-ni 11) T–R 10–18, L 10–15. Näitus „Eesti otsib leiutajat”.

Keskraamatukogu (Posti 3): lugemissaali fuajees Euroopa Ko-misjoni näitus „Euroopa kultuuripä-randi märgis”.

Haapsalu linnagaleriis Kati Saa-ritsa ja Anna Mari Liiviranna näitus „Merevaik” on avatud 1. oktoobrini.

Haapsalu kunstikooli galeriid (Jaani 2) T–R 14–18 ja L 12–16. Tasuta. Majagaleriis: „30 minuti maalid” Läänemaa kooliõpetajate avatud 30. septembrini.

Spaahotelli Laine fuajee-galeriis (Sadama 9/11) Ahto Laadoga ma-alide näitus „Päikest sügisesse”.

Kullamaa kultuurimaja galeriis käsikirjast emakeelse piibli.

TEADE

Haapsalu rahvaulikoolis algavad 25. septembrist keelekursused:

inglise keele kursused eri tasemetel, eesti keele kursus (sh inglise emakeelega isikuile), vene keele algkursus ja soome keele algkursus ning veidi oskajatele ka soome keele vestluskursus.

Registreerimine veebilehel: www.hru.ee/kursused

lisainfo info@hru.ee

Haapsalu vehklemisklubi
En Garde ootab trenni
uusi vehklemishuvilisi!
Lisaks korraldame
vehklemist tutvustavaid üritusi.
Info mobiilil 515 7816

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetuse 473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
e-post info@le.ee
Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja

Andrus Karnau
Toimetajad Kaie Ilves, Lemmi Kann,
Kaie Reiljan, Urmas Lauri, Tarmo Öuema
Reklaam reklaam@le.ee
Küljendaja Tiina Liiv
Korrektor Heli Tammik
Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja

Merilin Sellik
Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk
Raamatupidaja Vilma Hõovel
Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504
Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud

Printallis

Pangakontod

Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidid ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kaminapuud ning pakitud turba- ja puidubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa pakitud puidubriketti ja pelleteid koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepuude müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/rm. Tärne alates 5 mm. Hind koos kohaleveoga Haapsalu linna piires. E-R kl 9–17. Tel 5668 1436.

Halukalur OÜ pakub poolkuivi ja tooreid halli lepa, sanglepa, kase ja segapuu küttepuid, hali pikkused vastavalt tellija soovile. Kogused al 3–17 ruumist. Hinnad kokkuleppel. Tel 5343 0708, lauri@halukalur.ee.

Müüa 3 m küttepuid. Kohalevedu. Tel 505 3786.

Sise-, välisvoodri ning põrandalaua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Müüa küttepuud. Hall lepp al 28 €/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp al 32 €/rm ja kask al 35 €/rm. Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt ostja soovile. Tel 5666 0431.

Küttepuude müük (30–60 cm), ka võrkkottides. Soodsad hinnad ja kiire tarne. Helista ja me toome ära. Tel 5457 5571.

Küttepuu kuiv ja pooltoores 30–50 cm ja 3 m küttepuu al 10 rm. Vedu hinnas. Hind kokkuleppel. Tel 5647 7966.

Otse tootjalt pakitud puit ja turba-brikett, 6–8 mm pellet, kuivad klotsid pakitult. Kivisüsi 25 kg kotis. Vedu 506 8501.

Haapsalu Veevärk AS müüb **kompostmulda**. 4 tonni linna piires (Uuemõisa, Kiltsi, Paralepa ja Valgevälja k.a) koos veoga 22,40 €. Info ja tellimine 473 5018 või 514 5857.

Müüa konservikarbid, -kaaned, autoklaavid, kaanetajad. Tel 506 8501.

OST

Musta ja värvilise vanametalli kokkuost Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Läänemaa Jäätmejaam ostab vanapaberit, pappi ja kilet 20 €/t. Avatud E–R 9–17, L 9–14. Tel 5668 1436.

Ostan lauapuurpingi ja T16 või T25 varuosadeks. Tel 5196 7422.

SÕIDUKID

Ostan MTZ 52 ja 82 varuosadeks. Võivad olla mitmekomplektsed. Tel 5373 5605.

KINNISVARA

Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee

KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE. Tel 473 4376.

Silvi Merilo – 522 9958
Kairit Merilo – 506 6996

Triovara Halduse OÜ ostab põllu- ja metsakinnistuid üle Eesti. Tel 507 2231.

Ostame põllu-, heina- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Rendile anda äripinnad aadressil Jaama 15, Haapsalu: 175 m² ja 36 m². Kontakttelefon 505 0188.

Müüa Virtsu alevikus 2toaline ahjuküttega korter teisel korrusel. Hind 5000 €. Tel 5669 3665.

SOOVIN ÜÜRIDA

Üksik vanem naisterahvas soovib üürida 1- või 2toalist korterit Haapsalus. Võib olla ahiküttega. Tel 5839 3633.

TEENUS

Ehitusfirma Developing OÜ

- * katuste renoveerimine,
- * fassaaditööd,
- * majade ehitus,
- * üldehitus.

Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele. Tel **5373 7796**. www.developing.ee

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldusteenus. Tel 5347 7919.

Katuseredelite valmistamine. Katuseredelid OÜ. Tel 515 9155.

Korstnapühkimisteenus. Tel 5567 4532. Helistada E–R kell 8–17.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Välismaal omandatud pikaajaline kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrusmajade trepikojad jm. Valmistame, müüme ja paigaldame ka lisaplekke. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

AHJUEHITUS OÜ

Korstnapühkimisteenus, pottsepatööd, konsultatsioonid, küttesüsteemide eksperdihindangud, lõõriuuringud korstnakaameraga, www.pottsepp.com. Tel **5660 5869**.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaev- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toreteks ja meelde jäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Hauaääraste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Professionaalse tekstiilipesuri rent. Pihustiga puhastusseadet saab efektiivselt kasutada polstri puhastamiseks või plekkide eemaldamiseks vaipadelt. Hinnas pesuvahendit 1 vaiba, 1 diivani ja 1 autosalongi jagu. Päevarent 22 eurot. Info tabiremont@gmail.com.

Ehitus- ja remonditeenus. Üldehitajad ootavad töopakumisi ehitusvaldkonda kuuluvatele töödele, korterid ja eramajad. Oma transport ja töövahendid olemas. Küsi hinnapakumist tel 5673 0846.

Rakkekaevude kaevamine, puhastamine ja remont. Tel 557 4792.

Teostame korterite ja majade kõiki sisetöid. Küsi julgelt lisainfot tel 5632 7955.

Korstnapühkija. Plaas OÜ. Tel 5597 9247, janarplaas@gmail.com

Pügan ja kujundan hekke, lisaks trimmerdamine ja võsakoristus. Soovijatel helistada telefonil 5881 1312.

Palkide saagimine mobiilse lintsaakaatriga Lõuna-Läänemaal. Tel 5615 0490.

Südamlik kaastunne Sirjele kalli ema **HERTA LIIVAKU** surma puhul.

Marimirdi töökollektiiv

Südamlik kaastunne Helle Rannamäele ja tema lähedastele armisa **õe ja tädi** kaotuse puhul.

Prk Silde ja Saareväli ning Reet perega

Avaldame kaastunnet Sirjele ema **SILVIA-HELGA JOHANNENE** surma puhul.

Perekonnad Maripuu, Naudre, Einmann, Alemaa ja Malm

Mälestusi ei saa viia, südamesse jäävad siia...

Kallis Sirje, südamlik kaastunne Sulle kalli ema **SILVIA HELGA JOHANNENE** kaotuse puhul.

Rannarootsi muuseum Neljapäevamemmed

Iga lahkumine on raske, iga teeselaatmine kurb.

Avaldame kaastunnet Sirjele ema, Hellele õe ning Ruthile ja Raidole tädi **SILVIA-HELGA JOHANNENE** kaotuse puhul.

Erna lastega

PILLE PUUSEPP

15.8.1949–22.9.1987

Aeg seda kaotust ei kustuta eal, süda Sind ikka meeles peab.

Mälestavad lapsed Agnes, Gabriel ja Viljar peredega

Ei astu jalga sul kodurada, ei ava käsi koduust.

Unustamatut kallist abikaasat, isa, vanaisa ja vanavanaisa **MIHKEL MÖLDRI** mälestavad tema 15. surma-aastapäeval lesk, tütre, Aime ja Marge ning Alar perega.

Lääne Elu toimetuse Haapsalus Posti 30 (II korrus) avatud E-R kl 8.30-17. Tel 473 7111, 473 7222, e-aadress info@le.ee.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remonditöid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

TÖÖPAKKUMINE

Vajatakse kokka-klienditeenindajat. Tel 501 9871.

Võtame tööle ehitajaid. Tel 5560 2329.

METS

PROMETS OÜ ostab metsa- ja põllumaad ning kasvava metsa raieõigust. Tel 5591 9930, e-post info@promets.ee.

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid**. Tel **511 0415** ja **517 9866**.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 9001 727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetuse kuulutuste sisu eest ei vastuta.

SUVI LÄBI. ASJAD PAKITUD. KÕIK PERELIIKMED KAASAS?

Ära hülga oma lemmiklooma suve lõppedes.

Teata hüljatud loomast Eesti Loomakaitse Seltsi infotelefonil 526 7117 või kohalikule omavalitsusele.

Hüljatud loomade eest hoolitsemiseks anneta helistades **900 7200** (5 €) või **900 7225** (2 €).

Rohkem infot: **www.loomakaitse.ee**

Igavikku lahkunud inimesed

HAAPSALU LINN ENDEL PAISO 19.12.1931–31.7.2017 ANNA SMORODINA 4.3.1954–31.7.2017 MAIE VESTERBUS 17.9.1945–7.8.2017 AMILDE TAMMISTE 14.12.1930–6.8.2017 MALLE HELBES 3.3.1945–8.8.2017 KUIDO ORUS 25.6.1958–11.8.2017 MATTI MARTIN 20.2.1947–15.8.2017	LEONARD MANGUS 22.11.1937–19.8.2017 ELLA SOOSAAR 14.3.1929–22.8.2017 EEVI KOGER 3.4.1930–26.8.2017 RAVO VARIK 26.5.1939–29.8.2017 UNO LAANES 10.1.1966–26.8.2017 KULLAMAA VALD MATI RÄTSEP 22.8.1946–21.8.2017	LIHULA VALD LEMBIT TEESALU 13.11.1939–30.8.2017 LÄÄNE-NIGULA VALD HELMUT VAHE 5.4.1946–21.8.2017 FILMA MULLO 21.5.1933–19.8.2017 RIDALA VALD VASSILI KIREJEV 26.12.1957–25.8.2017 MARTNA VALD ARVO PÄRT 20.8.1934–22.8.2017
---	---	---

Mälestame neid.

AINAR UNUS

Veebikaamera näitab Matsalu sookurgi

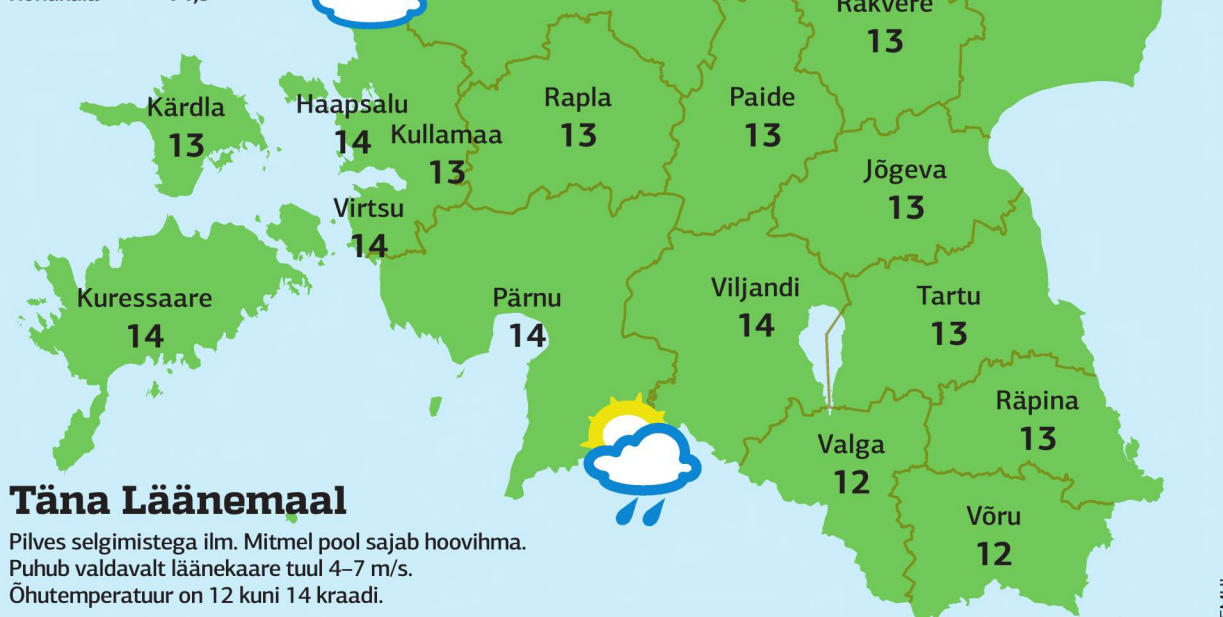
Matsalu rahvusparkis Sassi poolsaarel sookurgede ööbimispaigas on üles seatud mobiilne veebikaamera, mille kaudu saab jälgida lindude sügisrännet, teatas riigimetsa majandamise keskuse (RMK) pressiesindaja. Sookure riikliku seire koordinaatori Aivar Leito andmeil on Põgari-Sassi piirkond tähtsaim rändavate sookurgede ööbimispaik Matsalu lahe ümbruses. Sügisrändel peatub lahe ümbruses kuni 20 000 lindu. Rände haripunkt saabub septembri teises pooles, kui põhja pool muutub ilm kargemaks.

Sookurgede salgad saabuvad ööbimispaika enamasti paar tundi enne kuni pool tundi pärast päikeseloojangut ja lahkuvad sealt hommikul päikesetõusu aegu. Kaamerale tasub siiski pilku peal hoida ka päeval. Peale sookurgede on lähinädalail võimalik jälgida ka laglede ja hanede salku, hõbehaigruid, kullilisi, parte ning teisigi rändureid ja paiksemaid linde. Lindude tegemisi saab jälgida RMK loodusblogi kaudu aadressil <http://www.rmkk.ee/loodusblogi>.

KAIRE REILJAN

ILMAENNUSTUS

VEETEMPERatuur
(18. septembril kell 15.30)
Dirhami 14,0
Paralepa 14,2
Rohuküla 14,9

Täna Läänemaal

Pilves selgimistega ilm. Mitmel pool sajab hoovihma. Puhub valdavalt läänekaare tuul 4–7 m/s. Õhutemperatuur on 12 kuni 14 kraadi.

Kolmapäev	öö päev	Neljapäev	öö päev	Reede	öö päev	Laupäev	öö päev
muutlik tuul 1–6 m/s	6°...16°	kagu-, idatuul 2–6 m/s	7°...16°	ida-, kirdetuul 2–10 m/s	7°...16°	ida-, kirdetuul 5–10 m/s	8°...19°

ISSN 1406-1430

VAATA KA
WWW.LE.EE

Raja K.T.
bioküte
OSTAME
küttepuitu, virnastatud ja kasvavat võsa, raieõigust ning metsakinnistuid.
TEOSTAME
kraavi- ja põlluservade võsast puhastamist giljotiiniga.
Võta julgelt ühendust telefonil 504 8655 või saada e-kiri info@rajakt.ee
www.rajakt.ee

Europe direct
Läänemaa
Euroopa Liidu
teabematerjalid
infopäringutele
vastamine
temaatiliste ürituste korraldamine
Lääne Maavalitsuse II korrus
Lahe 8, Haapsalu
Tel 472 5610
E-post euinfo@laane.maavalitsus.ee
www.facebook.com/ediclaanemaa
Teabekeskus on avatud maavalitsuse tööajal
E–N kell 8–17, R kell 8–15.45,
lõuna kell 12–12.45.
Kasrahastajaks Euroopa Liit

MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Selts kuulutab välja EMKF meetme „Kalanduspiirkonna kohaliku arengu strateegia rakendamine” 2017. aasta teise taotlusvoor

Projektitoetuse taotlusi võetakse vastu järgmistes tegevussuundades

1. Kalavarude taastootmine ja kudealade taastamine. Toetusvahendite maht 40 588 €
2. Kalandus-/merendustraditsioonide edendamine ja sotsiaalse heaolu edendamine. Toetusvahendite maht 66 118 €

Projektitoetuste taotlusi võetakse vastu 25.–29. septembrini 2017.

Projektitoetuste taotlusi saab esitada paberikandjal MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Seltsi kontoris aadressil Haapsalu, Nurme 2, kl 9–16. Posti teel võib taotlusedokumendid saata aadressil 90501 Haapsalu, Nurme 2. Postiga saadetud taotlused peavad kandma hiljemalt 29. septembri postitemplit. Digitaalselt allkirjastatud taotlusi võib saata e-posti aadressil info@lrs.ee. Digitaalselt allkirjastatud taotlusi võetakse vastu kuni 29. septembrini kl 19. Taotlusvormid leiab ühingu koduleheküljelt www.lrs.ee, taotlusvormide ja nõutavate dokumentide alajaotusest või PRIA koduleheküljelt www.pria.ee.

Konsultatsioonivõimalused

Info ja konsultatsioonide saamiseks võib kontakti võtta telefonil 528 6024 ja 5301 9815, e-post info@lrs.ee või MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Seltsi kontoris aadressil Haapsalu, Nurme 2 äripäeviti. Kohtumisteks palume ette kokku leppida. Valiku eri abimaterjalidest taotluse koostamiseks leiab ühingu koduleheküljelt www.lrs.ee abimaterjalide ja nõustamisvõimaluste alajaotusest.

LUMBAR
ENERGY WOOD
OSTAME
• kasvavat võsa
• vähemväärtusliku lehtpuu raieõigusi
• leht- ja okaspuu küttepuid
• lepa enamusega metsakinnistuid
reigo@lumber.ee
tel 5342 0379 | www.lumber.ee

Üllata lähedast!
uus lill
Uuemäisa keskus
Tallinna mnt 84
Avatud E–N 8–19
R–L 8–20
P 10–16
472 0383, 509 3229

AM TIMBER
ostab
KASVAVAT METSA ja VÕSA
(ka väheväärtuslikku),
METSAMATERJALI.
Tel 507 9940
amtimber001@hotmail.com

Lääne Elu

AUHINNASADU

Telli nüüd Lääne Elu
vähemalt kolmeks kuuks
ja võida vahvaid auhindu

Septembris võitis Ugala teatrietendusele „Emadepäev” pääsmed lehetellijal
Leida Nöör. Palju õnne võitjale!

Võitjaga võetakse ühendust!

1 kuu 8,60 eurot
2 kuud 17,20 eurot
3 kuud 22,00 eurot
4 kuud 29,30 eurot
5 kuud 36,60 eurot
6 kuud 43,90 eurot

7 kuud 51,20 eurot
8 kuud 58,60 eurot
9 kuud 65,90 eurot
10 kuud 73,20 eurot
11 kuud 80,50 eurot
12 kuud 87,80 eurot

TELLIMINE:

1. Kodulehelt www.le.ee -> TELLIMINE
2. Toimetusest Posti 30, Haapsalu
3. Helistades telefonil 473 7222

VÄLJA LOOSITAKSE
KOLM 6 KUU LÄÄNE ELU TELLIMUST,
MEENEID JA TEATRI- JA KINOPILETEID.